

18. సూరహ్ అల్-కహఫ్

سُورَةُ الْكَهْفِ

ఈ సూరహ్ మొదటి మరియు చివరి 10 ఆయతులు చదువటం వల్ల దజ్జల్ ఫిత్న నుండి ముక్తి దొరకుతుంది. (స. ముస్లిం). జుమ'అహ్ రోజు దీనిని చదివితే వచ్చే జుమ'అహ్ వరకు, అతని కొరకు ఒక ప్రత్యేక వెలుగు ఉంటుంది. (ముస్తద్రిక్ 'హాకిమ్-2/368, అల్బానీ ప్రమాణీకం-6470) ఇది సూరహ్ అన్-న'హ్లా (16) కంటే ముందు అవతరింపజేయబడింది. అంటే చివరి మక్కా కాలంలో. ఇందులో 110 ఆయతులు ఉన్నాయి. దీనిపేరు 10వ ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది. కహఫ్: అంటే గుహ. ఇందులో గుహవారు ఎంతో కాలం అందు ఉన్నా ఒక్క రోజు మాత్రమే ఉంటిమి అని భావించిన కథ (10-27) ఆయత్లలో; అల్లాహ్ (సు.తా.) ప్రసాదించిన ధనసంపత్తులకు గర్వితుడై, తన తోటి వానిని హేళనచేసి అంతా పోగొట్టుకున్న వాని కథ (32-44) ఆయత్లలో; మూసా (అ.స.), అల్-ఖిజ్ (అ.స.) నుండి నేర్చుకున్న విషయాల గాథ (60-82) ఆయత్లలో మరియు జుల్-ఖర్నైన్ తూర్పు పడమరలకు ప్రయాణించి యాజూజ్-మాజూజ్లు రాకుండా లోహాలతో గోడ నిర్మించి అక్కడి ప్రజలను కాపాడిన కథ (83-98) ఆయత్లలో ఉన్నాయి. ఈ సూరహ్ సారాంశం 7వ ఆయత్లో ఉంది: 'నిశ్చయంగా - ప్రజలలో మంచి పనులు చేసేవారు ఎవరో పరీక్షించటానికి - మేము భూమిపై ఉన్న వస్తువులను దానికి అలంకారంగా (ఆకర్షణీయమైనవిగా) చేశాము.'

అసంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత
అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. తన దాసుని (ము'హమ్మద్)పై ఈ గ్రంథాన్ని (ఖుర్ఆన్ ను) అవతరింపజేసిన అల్లాహ్ యే సర్వస్తోత్రాలకు అర్హుడు మరియు ఆయన ఇందులో ఏ విధమైన వక్రత్వాన్ని ఉంచలేదు.¹

2. ఇది సక్రమంగా స్థిరంగా ఉండి, ఆయన నుండి వచ్చే కఠినశిక్షను గురించి హెచ్చరిస్తుంది మరియు విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారికి మంచి ప్రతిఫలం (స్వర్గం) తప్పక ఉంటుందనే శుభవార్తనూ ఇస్తుంది.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ

الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ۗ

قِيمًا لِنُنذِرَ بِأَسَا شَدِيدًا مِّن

لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ

يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ

أَجْرًا حَسَنًا

1. చూడండి, 4:82, ఈ గ్రంథం అల్లాహ్ (సు.తా.) తరఫునుండి కాక ఇతరుల దగ్గర నుండి వచ్చిఉంటే అందులో ఎన్నో లోపాలు ఉండేవి.

3. అందులో వారు నిరంతరంగా కలకాలం ఉంటారు.

4. ఇంకా ఇది: “అల్లాహ్ కు సంతానముంది!” అని, అనే వారిని హెచ్చరిస్తుంది.

5. ఈ విషయాన్ని గురించి వారికి గానీ, వారి తండ్రితాతలకు గానీ ఎలాంటి జ్ఞానం లేదు. వారి నోటినుండి వచ్చే ఈ మాట ఎంతో దారుణమైనది. వారు పలికేదంతా కేవలం అసత్యమే.

6. ఈ సందేశాన్ని విశ్వసించని వారి వైఖరి వల్ల దుఃఖపడి బహుశా నీవు నీ ప్రాణాన్నే కోల్పోతావేమో!

7. నిశ్చయంగా - ప్రజలలో మంచి పనులు చేసేవారు ఎవరో పరీక్షించటానికి - మేము భూమిపై ఉన్న వస్తువులను దానికి అలంకారంగా (ఆకర్షణీయమైనవిగా) చేశాము.

8. మరియు నిశ్చయంగా, మేమే దానిపై ఉన్న దాన్నంతటినీ చదువైన మైదానం (బంజరునేల)గా మార్చగలము.

9. ఏమీ? నిశ్చయంగా, ఆ గుహవాసులు మరియు ఆ శిలాఫలకం వారు, మా (ఇతర) సూచనలన్నింటిలో అద్భుతమైనవని నీవు భావించావా? ¹

مَكِّيَّتِينَ فِيهِ أَبَدًا ﴿٣﴾

وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ

وَلَدًا ﴿٤﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ

كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ

إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾

فَلَعَلَّكَ بَلْعُ نَفْسِكَ عَلَى

ءَاتَرِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِذَا

الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٦﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا

لِنَبْلُوَهُمْ أَهْمُ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا

جُرًّا ﴿٨﴾

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ

وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾

1. అంటే ఇదొక్కటే అద్భుత సూచన కాదు. దీనికంటే అద్భుత సూచనలు ఇంకా చాలా ఉన్నాయి. సూర్య-చంద్రుల, నక్షత్రాల మరియు రేయింబవళ్ళు సృష్టి మొదలైనవి. అల్-రఫీః: కొందరు వ్యాఖ్యాతలు దీనిని ఆ గుహవాసుల నగరపు పేరని మరి కొందరు గుహ ఉన్న ఆ కొండపేరని ఇంకా కొందరు ఆ సీసపు పలక దేనిపై నైతే వారి పేర్లు వ్రాయబడి ఉండెనో అది, అని అంటారు.

10. (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) ఎప్పుడైతే ఆ యువకులు ఆ గుహలో ఆశ్రయంపొందారో, ఇలా ప్రార్థించారు: “ఓ మా ప్రభూ! మాపై నీ కారుణ్యాన్ని ప్రసాదించు మరియు మా వ్యవహారంలో మేము నీతిపరులమై ఉండేటట్లు మమ్మల్ని సరిదిద్దు!”

11. కావున ఆ గుహలో, కొన్ని సంవత్సరాల వరకు మేము వారి చెవులను మూసివేశాము.¹

12. ఆ తరువాత, ఆ రెండు పక్షాల వారిలో,² ఎవరు వారు (గుహలో) నివసించిన కాలాన్ని సరిగ్గా లెక్కపెడతారో చూద్దామని వారిని లేపాము.

13. మేము వారి యథార్థ గాఢ నీకు వినిపిస్తున్నాము. నిశ్చయంగా, వారు తమ ప్రభువును విశ్వసించిన కొందరు యువకులు, మేము వారి మార్గదర్శకత్వాన్ని అధికం చేశాము.

إِذْ أَوْى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ

فَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً

وَهَيئَ لَنَا مِن أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِم فِي

الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحَزِينِ

أَحْصَى لِمَا لَبَسُوا مِن دَمًا ﴿١٢﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ

إِنَّهُمْ فَتْيَةٌ ءَامَنُوا بِرَبِّهِمْ

وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾

1. వారికి గాఢ నిద్రను కలిగించాము.

2. గుహలోనున్న వారిలోని రెండు పక్షాలు.

3. ఫిత్యతున్: అంటే 9 లేక దానికంటే తక్కువ అని అర్థం. ఆ యువకులు 'ఈసా' (అ.స.) కంటే ముందువారు కావచ్చని ఇబ్నె-కసీర్ (ర'హ్మా) అభిప్రాయం. మరికొందరు వారు క్రైస్తవులని అంటారు. వారు ఎవరైనాసరే, ఏకదైవ సిద్ధాంతంపై ఉన్నవారూ మరియు కేవలం అల్లాహ్(సు.తా.)ను మాత్రమే ఆరాధించేవారై ఉండరి. వారికాలపు నాయకులు మరియు ఇతర ప్రజలవలే అల్లాహ్(సు.తా.)ను విడిచి ఇతరులను ఆరాధించేవారు కారు. కాబట్టి ఆ సత్యతిరస్కారుల శిక్షకు భయపడి ఏకాంతపు కొండగుహలో శరణం తీసుకొని ఉండరి.

14. మరియు మేము వారి హృదయాలకు దృఢత్వాన్ని ప్రసాదించాము. వారు లేచి నిలబడినప్పుడు ఇలా అన్నారు: “భూమ్యాకాశాల ప్రభువే మా ప్రభువు! ఆయనను వదలి మేము వేరే దైవాన్ని ఎలాంటి స్థితిలోనూ ప్రార్థించము. వాస్తవానికి అలా చేస్తే దారుణంచేసిన వారమవుతాము!

15. “ఈ, మా జాతివారు ఆయనను విడిచి ఇతర దైవాలను నియమించుకున్నారు. అయితే, వారిని (ఆ దైవాలను) గురించి వారు స్పష్టమైన ప్రమాణాన్ని ఎందుకు తీసుకురారు? ఇక అల్లాహ్ పై అబద్ధాలు కల్పించే వానికంటే మించిన దుర్మార్గుడు ఎవడు?”

16. (వారు పరస్పరం ఇలా అనుకున్నారు): “ఇప్పుడు మీరు వారిని మరియు అల్లాహ్ ను కాదని వారు ఆరాధించే దైవాలను విడిచి, గుహలో శరణుతీసుకోండి. మీ ప్రభువు తన కారుణ్యాన్ని మీపై విస్తరింపజేస్తాడు మరియు మీ కార్యాలను సరిదిద్ది వాటిని మీకు సులభమైనట్లుగా చేస్తాడు.” (5/8)

17. * మరియు వారు (ఆ గుహలోని) ఒక విశాలమైన భాగంలో (నిద్రిస్తూ) ఉన్నప్పుడు; సూర్యుడు ఉదయించేటప్పుడు, (ఎండ) వారి గుహనుండి కుడిప్రక్కకు వాలి పోవటాన్ని మరియు అస్తమించేటప్పుడు (ఎండ) ఎడమ ప్రక్కకు తొలగిపోవటాన్ని నీవు చూసి

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا

فَقَالُوا رَبَّنَا رَبِّ السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ مِنْ دُونِهِ

إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا ﴿١٤﴾

هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ

دُونِهِ آلِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ

عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ بَيِّنٌ فَمَنْ

أظْلَمُ مِمَّنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا

﴿١٥﴾

وَإِذِ اعْتَرَّتْهُمُومًا وَمَا يَعْبُدُونَ

إِلَّا اللَّهَ فَأَوُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرُ

لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَهَيِّئُ

لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَرْفَقًا ﴿١٦﴾

﴿١٧﴾ وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ

تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ

وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ مِنْ ذَاتِ

السَّمَاءِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ

ఉంటావు. ఇది అల్లాహ్ సూచనలలో ఒకటి. అల్లాహ్ మార్గదర్శకత్వం చేసిన వాడే సన్మార్గం పొందుతాడు. ఆయన మార్గభ్రష్టత్వంలో వదలిన వాడికి సరైనమార్గం చూపే సంరక్షకుణ్ణి నీవు పొందలేవు.

18. మరియు వారు నిద్ర పోతున్నప్పటికీ, నీవు వారిని మేల్కొని ఉన్నారనే భావించి ఉంటావు! మరియు మేము వారిని కుడి ప్రక్కకు మరియు ఎడమప్రక్కకు మరలించేవారము. మరియు వారి కుక్క గుహ ద్వారం వద్ద తన ముందు కాళ్ళను చాచి పడి ఉండింది. ఒకవేళ నీవు వారిని తొంగి చూసి ఉంటే, నీవు తప్పక వెనుదిరిగి పారిపోయే వాడవు మరియు వారిని గురించి భయ కంపితుడవై పోయేవాడవు.

19. మరియు ఈ విధంగా (ఉన్న తరువాత), వారు ఒకరినొకరు ప్రశ్నించు కోవటానికి మేము వారిని (నిద్ర నుండి) లేపాము. వారిలో నుండి ఒకడు మాట్లాడుతూ ఇలా అన్నాడు: “మీరు ఈ స్థితిలో ఎంతకాలమున్నారు?” వారన్నారు: “మేము ఒక దినమో లేదా అంత కంటే తక్కువనో ఈస్థితిలో ఉన్నాము.”¹ (మరికొందరు) ఇలా అన్నారు: “మీరెంత కాలమున్నారో మీ ప్రభువుకే తెలుసు!

ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مِنْ يَهْدِ اللَّهُ
فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ
تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرِيدًا ﴿١٧﴾

وَتَحْسَبُهُمْ آيَةً أَنْ يَكُونَ
وَتَقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ
السَّمَاءِ وَكَلْبُهُمْ بَنَسِطٌ ذِرَاعَيْهِ
بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ
لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمَلِئْتَ
مِنْهُمْ رُعبًا ﴿١٨﴾

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ
لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ
كَمْ لَبِئْتُمْ قَالُوا لَبِئْنَا يَوْمًا أَوْ
بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا
لَبِئْتُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ
بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ

1. చూడండి, 2:259. అక్కడ ఒకడు, మరణించి నూరు సంవత్సరాలు పడి ఉన్న తరువాత, అల్లాహ్ (సు.తా.) అతడిని మరల సజీవునిగా చేసినప్పుడు ఇలాగే భావిస్తాడు. అల్లాహుతా'అలా నిర్జీవుల నుండి సజీవులను మరియు సజీవుల నుండి నిర్జీవులను తేగలడు, అనే సత్యానికి ఇది ఉదాహరణం. ఇంకా చూడండి, 3:27, 6:95, 10:31, 30:19.

మీలో ఒకనికి నాణ్యం (డబ్బు) ఇచ్చి పట్టణానికి పంపండి. అతడు అక్కడ శ్రేష్ఠమైన ఆహారాన్ని వెతికి, దానినే మీ కొరకు తినటానికి తెస్తాడు. అతడు జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలి మరియు మీ గురించి ఎవ్వడికీ తెలియనివ్వగూడదు.

فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا

فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ

وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ

بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾

20. “ఒకవేళ వారు మిమ్మల్ని గుర్తుపడితే, వారు తప్పక మిమ్మల్ని రాళ్ళూరువ్వీ చంపుతారు, లేదా (బలవంతంగా) మిమ్మల్ని వారి మతంలోకి త్రిప్పుకుంటారు, అలాంటప్పుడు మీరు ఎలాంటి సాఫల్యం పొందలేరు.”

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ
يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي

مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا

﴿٢٠﴾

21. మరియు ఈ విధంగా అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యమని, చివరి గడియ నిశ్చయమని, అది రావటంలో ఎలాంటి సందేహంలేదని తెలుసుకోవటానికి, ఆ యువకుల విషయం ప్రజలకు తెలియజేశాము. అప్పుడు వారు (ప్రజలు) వారి (గుహవాసుల) విషయాన్ని తీసుకొని పరస్పరం వాదులాడుకున్న విషయం (జ్ఞాపకం చేసుకోండి!) వారిలో కొందరు అన్నారు: “వారి కొరకు ఒక స్మారక భవనం నిర్మించాలి.” వారి విషయం వారి ప్రభువుకే తెలుసు. ఆ వ్యవహారంలో పైచేయి (ప్రాబల్యం) ఉన్న వారు: “వారి స్మారకంగా ఒక మస్జిద్ ను నిర్మించాలి.” అని అన్నారు.

وَكَذَلِكَ أَعْتَرْنَا عَلَيْهِمْ

لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ

السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ

يَتَنَزَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا

أَبْنَاؤُنَا الَّذِينَ عَلَّمُوا

بِهِمْ قَالِ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَيَّ

أَمْرَهُمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ

مَسْجِدًا ﴿٢١﴾

22. (వారి సంఖ్యను గురించి) కొందరంటారు: “వారు ముగ్గురు, నాలుగవది వారి కుక్క.” మరికొందరంటారు: “వారు అయిదుగురు, ఆరవది వారి కుక్క.” ఇవి వారి ఊహాగానాలే. ఇంకా కొందరంటారు: “వారు ఏడుగురు, ఎనిమిదవది వారి కుక్క.” వారితో అను: “వారి సంఖ్య కేవలం నా ప్రభువుకే తెలుసు. వారిని గురించి కొందరికి మాత్రమే తెలుసు.” కావున నిదర్శనం లేనిదే వారిని గురించి వాదించకు మరియు (గుహ) వారిని గురించి వీరిలో ఎవ్వరితోనూ విచారణ చేయకు.

23. మరియు ఏ విషయాన్ని గురించి అయినా: “నేను ఈ పనిని రేపు చేస్తాను.” అని అనకు -

24. “అల్లాహ్ కోరితే తప్ప (ఇన్నా అల్లాహ్!)” - అని, అననిదే.¹ మరియు నీ ప్రభువును స్మరించు, ఒకవేళ నీవు మరచిపోతే! ఇలా ప్రార్థించు: “బహుశా నా ప్రభువు నాకు సన్నార్గం వైపునకు దీనికంటే దగ్గరి త్రోవ చూపుతాడేమో!”

25. మరియు వారు తమ గుహలో మూడు వందల సంవత్సరాలు ఉన్నారు మరియు వాటిమీద తొమ్మిది సంవత్సరాలు అధికం.²

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ

وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ

كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ

سَبْعَةٌ وَتَأْمِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُل رَّبِّي

أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ

فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَهْرًا وَلَا

تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٢﴾

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ

ذَلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَذَكَرْ رَبَّكَ

إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِ

رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا ﴿٢٤﴾

وَلَيْسُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ

سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا ﴿٢٥﴾

1. యూదులు దైవప్రవక్త (స'అస)తో మూడు ప్రశ్నలు అడిగారు: 1) రూ'హ్-ఆత్మ అంటే ఏమిటి?

2) గుహవారి విషయం ఏమిటి? 3) జు'ల్-ఖర్నైన్ ఎవడు? దైవప్రవక్త (స'అస) అన్నారు: 'నేను రేపు మీకు జవాబిస్తాను.' కాని అతను (స'అస): “అల్లాహ్ కోరితే,” (ఇన్నా అల్లాహ్!) అని అనలేదు. కావున 15 రోజుల వరకు ఏ వ'హీ రాలేదు. ఆ తరువాత వ'హీ వచ్చినపుడు: “ఇన్నా అల్లాహ్,” అని తప్పక అనాలని ఆజ్ఞ వచ్చింది.

2. చాలామంది వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం ప్రకారం ఇది అల్లాహ్ (సు.తా.) ప్రవచనం. అంటే వారు గుహలో 300 సూర్యమాన సంవత్సరాలు లేక 309 చంద్రమాన సంవత్సరాలు ఉన్నారు.

26. వారితో అను: “వారెంతకాలం (గుహలో) ఉన్నారో అల్లాహ్ కు మాత్రమే తెలుసు. ఆకాశాలలోను మరియు భూమిలోను ఉన్న సమస్త అగోచర విషయాలు కేవలం ఆయనకే తెలుసు. ఆయన అంతా చూడగలడు మరియు వినగలడు. వారికి ఆయన తప్ప మరొక సంరక్షకుడు లేడు మరియు ఆయన తన ఆధిపత్యంలో ఎవ్వడినీ భాగస్వామిగా చేర్చుకోడు.”

27. మరియు (ఓ ప్రవక్తా!) నీ ప్రభువు గ్రంథం నుండి నీపై అవతరింపజేయబడిన దివ్యజ్ఞానాన్ని (వహీని) చదివి వినిపించు. ఆయన ప్రవచనాలను ఎవ్వడూ మార్చలేడు. మరియు ఆయన వద్ద తప్ప నీవు మరెక్కడా శరణు పొందలేవు.²

28. మరియు (ఓ ప్రవక్తా!) ఎవరు ఆయన ముఖదర్శనం (ప్రసన్నతను) కోరుతూ, ఉదయం మరియు సాయంత్రం తమ ప్రభువును ప్రార్థిస్తున్నారో, వారి సహచర్యంలోనే, సహనం వహించి ఉండు. ఇహలోక ఆడంబరాలను అపేక్షించి నీ దృష్టిని వారి నుండి

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَيْسُوا لَهُ غِيبٌ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ
وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ
وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا

﴿٦٦﴾

وَأَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابٍ
رَبِّكَ لَا يَبْدِلُ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ
تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُتَحَدًّا

﴿٦٧﴾

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ
يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ
عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

1. గుహవారి కథ వినిపిస్తూ అల్లాహ్ తా'అలా అంటున్నాడు: 'ఇప్పుడు నిన్ను ప్రశ్నించేవారికి ఇది వినిపించు.' వాస్తవానికి దైవప్రవక్త ('స'అస) ఎల్లప్పుడు తనపై అవతరింపజేయబడిన దివ్య జ్ఞానాన్నంతా ప్రజలకు వినిపించారు. మరియు వారిని సన్మార్గంవైపునకు పిలిచారు. అది అతని ('స'అస) విద్యుక్త ధర్మం. అల్లాహ్ (సు.తా.) దానికొరకే ప్రవక్తలను ఎన్నుకుంటాడు.

2. అల్లాహ్ (సు.తా.) ప్రవచనాలను ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా ఎట్టి మార్పులు చేయకుండా వినిపించాలని ఆజ్ఞ ఇవ్వబడుతోంది, లేనిచో అల్లాహ్ (సు.తా.) శిక్షనుండి తప్పించేవాడు ఎవ్వడూ లేడు. ఈ ప్రవచనం దైవప్రవక్త('స'అస)తో చెప్పబడినా అది సర్వసమాజం వారికొరకు వర్తిస్తుంది.

దాటనివ్వకు (వారిని ఉపేక్షించకు).¹
 మరియు అలాంటి వానిని అనుసరించకు
 (మాటవినకు), ఎవడి హృదయాన్ని మా
 ధ్యానంనుండి తొలగించామో మరియు
 ఎవడు తన మనోవాంఛలను
 అనుసరిస్తున్నాడో మరియు ఎవడి
 వ్యవహారాలు (కర్మలు) వ్యర్థమయ్యాయో!

29. మరియు వారితో అను: “ఇది మీ ప్రభువు తరఫునుండి వచ్చిన సత్యం. కావున ఇష్టపడినవారు దీనిని విశ్వసించ వచ్చు మరియు ఇష్టపడనివారు దీనిని తిరస్కరించవచ్చు!” నిశ్చయంగా, మేము దుర్మార్గులకొరకు నరకాగ్నిని సిద్ధపరచి ఉంచాము, దాని జ్వాలలు వారిని చుట్టుకుంటాయి. అక్కడ వారు నీటి కొరకు మొరపెట్టుకున్నప్పుడు, వారికి ముఖాలను మాడ్చే (మరిగే) నూనెవంటి నీరు (అల్-ముస్లు) ఇవ్వబడుతుంది. అది ఎంత చెడ్డ పానీయం మరియు ఎంత చెడ్డ (దుర్భరమైన) విరామస్థలం!

30. నిశ్చయంగా, ఎవరైతే విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేశారో, నిశ్చయంగా మేము అలాంటి వారి మంచినీటి ప్రతిఫలాన్ని వృథా కానివ్వము.²

وَلَا تُطْعَمَنَ مِنْ أَغْلَانَا قَلْبُهُ، عَنْ ذِكْرِنَا
 وَأَتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرْطًا

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَم فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهَا مِنْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا

1. ఈ వాక్యం 6:52లో కూడా ఉంది. స'అద్ బిన్ అబీ-వఖ్ఖాస్ కథనం: ఒకసారి దైవప్రవక్త ('స'అస) స'అద్ బిన్ అబీ-వఖ్ఖాస్, బిలాల్, ఇబ్నె-మసూద్, ఒక 'హజ్లీ' మరి ఇద్దరు 'స'హబీ (ర'దీ.అస్లుమ్)లతో కలిసి కూర్చోనిఉంటారు. అప్పుడు కొందరు ఖురైష్ నాయకులు వచ్చి, దైవప్రవక్త ('స'అస)తో: 'వీరిని మీ దగ్గరనుండి పంపండి. మేము మీతో మాట్లాడదలచాము.' అని అంటారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త ('స'అస)కు తట్టుతుంది: 'బహుశా వీరు నా మాట వింటారేమో.' అని, కాని అల్లాహుతా'అలా అతనిని ('స'అస) నివారించాడు.' ('స.ముస్లిం).
 2. ప్రజలలో స్వర్గాన్ని పొందే అభిలాష అధికం కావాలని ఇక్కడ నరకం తర్వాత స్వర్గపు సౌఖ్యాల ప్రస్తావన ఇవ్వబడింది.

31. అలాంటి వారు! వారికొరకు క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహించే శాశ్వత స్వర్గ వనాలుంటాయి. అందు వారు బంగారు కంకణాలను మరియు ఆకుపచ్చని బంగారు జలతారుగల పట్టువస్త్రాలను ధరించి, ఎత్తైన ఆసనాలపై దిండ్లకు ఆనుకొని కూర్చొని ఉంటారు. ¹ ఎంత మంచి ప్రతిఫలం మరియు ఎంత శ్రేష్టమైన విరామస్థలం! (3/4)

32. * మరియు వారికి ఆ ఇద్దరు మనుష్యుల ఉదాహరణ తెలుపు: వారిద్దరిలో ఒకనికి మేము రెండు ద్రాక్షతోటలను ప్రసాదించి, వాటి చుట్టు ఖర్జూరపు చెట్లను మరియు వాటి మధ్య పంట పొలాన్ని ఏర్పరచాము.

33. ఆ రెండు తోటలు, ఏ కొరతా లేకుండా (పుష్కలంగా) పంటలిచ్చేవి. మరియు వాటి మధ్య మేము ఒక సెలయేరును ప్రవహింపజేశాము.

34. మరియు అతనికి పుష్కలమైన ఫలాలు పండేవి (లాభాలు వచ్చేవి) మరియు అతడు తన పొరుగువాడితో మాట్లాడుతూ అన్నాడు: “నేను నీ కంటే ఎక్కువ ధనవంతుణ్ణి మరియు నా వద్ద బలవంతులైన మనుషులు కూడా ఉన్నారు.”

أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتٌ عَدْنٌ يَجْرِي مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُجْلَوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ
مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِّنْ
سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَّكِفِينَ فِيهَا عَلَى
الْأَرَائِكِ ۖ نِعْمَ الْوَأْوَابُ وَحَسَنَتْ مَرْفَقًا

۲۱

وَأَضْرِبْ لَهُمْ مِّثْلًا مِّثْلًا جَعَلْنَا
لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَبٍ
وَحَفَافَتْهُمَا يَنْخَلُ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا

۲۲

كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ أُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمِ
مِنْهُ شَيْئًا ۚ وَفَجَّرْنَا خِلْفَهُمَا نَهْرًا

۲۳

وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ
يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ

نَفَرًا

1. రాజులు బంగారు కంకణాలు, ఆభరణాలు మరియు పట్టు వస్త్రాలు ధరిస్తారు. స్వర్గవాసులకు రాజులకు ఉండేటటువంటి సుఖసంతోషాలు ఉంటాయని చెప్పడానికి ఈ వివరాలు ఇవ్వబడ్డాయి. మరియు పురుషులకు ఇహలోకంలో హారాం చేయబడిన, బంగారు ఆభరణాలు మరియు పట్టు వస్త్రాలను వారు త్యజించుకుంటే వారికి స్వర్గంలో అవన్నీ లభిస్తాయి. అంతేగాక వారు కోరేవన్నీ దొరుకుతాయి. చూడండి, 22:23, 35:33, 76:21.

35. మరియు ఈ విధంగా అతడు తనకు తాను అన్యాయం చేసుకునే వాడవుతూ, తన తోటలో ప్రవేశించి ఇలా అన్నాడు: “ఇది ఎన్నటికైనా నాశనమవుతుందని నేను భావించను!

36. “మరియు అంతిమ గడియ కూడా వస్తుందని నేను భావించను, ఒకవేళ నా ప్రభువు వద్దకు నేను తిరిగి మరలింపబడినా, అచ్చట నేను దీనికంటే మేలైన స్థానాన్నే పొందగలను.”¹

37. అతని పొరుగువాడు అతనితో మాట్లాడుతూ అన్నాడు: “నిన్ను మట్టితో,² తరువాత ఇంద్రియ బిందువుతో సృష్టించి, ఆ తరువాత నిన్ను (సంపూర్ణ) మానవునిగా తీర్చిదిద్దిన ఆయన (అల్లాహ్)ను నీవు తిరస్కరిస్తున్నావా?

38. “కాని నిశ్చయంగా, నా మట్టుకు మాత్రం, ఆయన! అల్లాహ్‌యే నా ప్రభువు మరియు నేను ఎవ్వడినీ నా ప్రభువుకు భాగస్వామి(సాటి)గా కల్పించను.

39. “మరియు ఒకవేళ నీవు, నన్ను సంపదలో మరియు సంతానంలో నీ కంటే తక్కువగా తలచినప్పటికీ, నీవు నీ తోటలో ప్రవేశించినపుడు: ‘అల్లాహ్ కోరిందే అవుతుంది (మాషా’ అల్లాహ్), సర్వశక్తికి ఆధారభూతుడు కేవలం అల్లాహ్‌యే (లా ఖువ్వత ఇల్లా బిల్లాహ్)!’ అని, అనివుంటే ఎంత బాగుండేది.

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ

لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ

أَبَدًا ﴿٣٥﴾

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً

وَلَكِنْ رُجِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا

مِنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ

أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ

ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾

لَنَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ

بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا

شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنَّ تَرَنُّ

أَنَا أَقَلُّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾

1. ఇటువంటి వాక్యానికి చూడండి, 41:50 మరియు 19:77.

2. ఆదమ్ (అ.స.)ను మట్టితో సృష్టించిన వివరాలకు చూడండి, 3:59, 23:12, 11:61, 22:5 మరియు 30:20.

40. “వాస్తవానికి నా ప్రభువు, నీ తోటకంటే ఉత్తమమైన దానిని నాకు ప్రసాదించి, దాని (నీ తోట) పైకి ఆకాశం నుండి ఒక పెద్ద అపదను పంపి, దానిని చదువైన మైదానంగా చేయవచ్చు!

41. “లేదా! దాని నీటిని భూమిలో ఇంకి పోయినట్లు చేస్తే, నీవు దానిని ఏ విధంగానూ, తిరిగి పొందలేవు!”

42. మరియు అతని పంటను (వినాశం) చుట్టూముట్టింది, అతడు తాను ఖర్చుచేసినదంతా నాశనమైనదని చేతులు నలుపుకుంటూ ఉండిపోయాడు మరియు అది దాని పందిరితో సహా నాశనమైపోయింది మరియు అతడు ఇలా వాపోయాడు: “అయ్యో నాదొర్భాగ్యం! నేను నా ప్రభువుకు భాగస్వాము (షరీక్)లను కల్పించకుండా ఉంటే ఎంత బాగుండేది!”

43. మరియు అల్లాహ్ కు విరుద్ధంగా అతనికి సహాయపడే వారెవ్వరూ లేక పోయారు మరియు అతడు కూడా తనకు తాను సహాయం చేసుకోలేకపోయాడు.

44. అక్కడ (ఆ తీర్పు దినంనాడు)¹ శరణు (రక్షణ) కేవలం అల్లాహ్, ఆ సత్యవంతునిదే! ఆయనే ప్రతిఫలం ఇవ్వటంలో ఉత్తముడు మరియు అత్యుత్తమ అంతిమ ఫలితం ఇచ్చేవాడు.

فَعَسَىٰ رَبِّي أَن يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِّن

جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا

مِنَ السَّمَاءِ فَيُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾

أَوْ يُصْبِحَ مَاوَهَا غُورًا فَلَن

تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٤١﴾

وَأُحِيطَ بِشَرِّهِ ۖ فَاصْبِرْ يَقْلَبُ

كَفَيْهِ عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ

حَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ بَلَائِنِي

لِمَ أَشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾

وَلَمْ تَكُن لَّهُ فِتْنَةً يُّصْرُونَهُ ۗ مِنْ

دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾

هُنَالِكَ الْوَلِيَّةُ لِلَّهِ الْحَقُّ ۖ هُوَ خَيْرٌ

ثَوَابًا وَخَيْرٌ عِقَابًا ﴿٤٤﴾

1. ఈ బ్రాకెట్ ఇబ్నెకసీర్ లో ఇవ్వబడి ఉంది.

45. మరియు వారికి ఇహలోక జీవితాన్ని¹ ఈ ఉపమానం ద్వారా బోధించు: మేము ఆకాశంనుండి నీటిని కురిపించినపుడు, దానిని భూమిలోని చెట్లూచేమలు పీల్చుకొని (పచ్చగా పెరుగుతాయి). ఆ తరువాత అవి ఎండి పొట్టుగా మారిపోయినపుడు, గాలి వాటిని చెల్లాచెదురు చేస్తుంది. మరియు వాస్తవానికి అల్లాహ్‌యే ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు.

46. ఈ సంపదా మరియు ఈ సంతానం, కేవలం ఐహిక జీవితపు అలంకారాలు మాత్రమే. కాని శాశ్వతంగా నిలిచేవి సత్కార్యాలే! అవే నీ ప్రభువు దృష్టిలో ప్రతిఫలానికి ఉత్తమమైనవి మరియు దానిని ఆశించటానికి కూడా ఉత్తమమైనవి.²

47. మరియు (జ్ఞాపకముంచుకోండి!) ఆ రోజున మేము పర్వతాలను చలింపజేస్తాము.³ మరియు నీవు భూమిని చదునైన మైదానంగా చూస్తావు. మరియు మేము ఒక్కడిని కూడా విడువకుండా అందరినీ సమావేశపరుస్తాము.

وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلًا الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ
بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا
تَذَرُوهُ الرِّيحَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
مُّقَدِّرًا ﴿٤٥﴾

الْمَالِ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا ۗ وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ
عِنْدَ رَبِّكَ تَوَابًا وَخَيْرًا أَمْلًا ﴿٤٦﴾

وَيَوْمَ نُسِرُّ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ
بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ
أَحَدًا ﴿٤٧﴾

1. ఇహలోక జీవితం ఈ విధంగా బోధింపబడుతోంది: అల్లాహుతా'అలా! ఆ ఏకైక ఆరాధ్యుడు, సర్వశక్తిమంతుడు, కోరితే మనజీవితాలను, వర్షం కురిసినపుడు కళకళలాడే పంటపొలాల మాదిరిగా చేయగలడు. లేదా ఎండినపొట్టుగా మార్చి గాలికి ఎగురవేయగలడు. కేవలం అల్లాహ్ (సు.తా.)యే ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు. ఇటువంటి వాక్యాలకు చూడండి, 10:24, 39:21, 57:20 మొదలైనవి.
2. సత్కార్యాలంటే మంచినీటిపనులు; అల్లాహ్ (సు.తా.) నియమించిన విధు (ఫర్ద్)లు వాజిబాత్లు, దైవప్రవక్త సంప్రదాయాలు (సునన్), అదనంగా చేసే మంచినీటిపనులు (నవాఫిల్). ఇంతే గాకుండా నిషేధింపబడిన వాటి నుండి దూరంగా ఉండటం కూడా సత్కార్యాలలోనే లెక్కించబడుతుంది. ఇంకా ఇటువంటి వాక్యానికి చూడండి, 19:76.
3. పర్వతాలు ఏకీకరణ దూదివలె మారి ఎగిరిపోతూ ఉంటాయి. చూడండి, 101:5, 52:9-10, 27:88, 20:105-107 మరియు భూమిపై ఉన్న భవనాలూ, చెట్లుచేమలూ అన్నీ నాశనమై పోయి భూమి ఒక చదునైన మైదానంగా మారిపోతుంది.

48. మరియు వారందరు నీ ప్రభువు సన్నిధిలో వరుసలలో ప్రవేశపెట్టబడతారు, (నీ ప్రభువు వారితో): “వాస్తవానికి మేము మొదటి సారి మిమ్మల్ని పుట్టించిన స్థితిలోనే¹ మీరు మా వద్దకు వచ్చారు! కాని మా ముందు హాజరయ్యే ఘడియను మేము నియమించలేదని మీరు భావించేవారు కదా!” అని పలుకుతాడు.

49. మరియు కర్మపత్రం వారి ముందు ఉంచబడినపుడు, ఆ అపరాధులు, అందులో ఉన్నదానిని చూసి భయపడటాన్ని నీవు చూస్తావు. వారు ఇలా అంటారు: “అయ్యో! మా దౌర్భాగ్యం ఇదేమి గ్రంథం! ఏ చిన్న విషయాన్ని గానీ, ఏ పెద్ద విషయాన్ని గానీ ఇది లెక్కపెట్టకుండా విడువలేదే!” తాము చేసిందంతా వారు తమ ఎదుట పొందుతారు. నీ ప్రభువు ఎవ్వరికీ అన్యాయం చేయడు.

50. మరియు (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) మేము దేవదూతలతో: “ఆదమ్మకు సాష్టాంగ పడండి.” అని చెప్పినపుడు, ఒక్క ఇబ్లీస్ తప్ప మిగతా వారందరూ సాష్టాంగపడ్డారు. అతడు జిన్నాతులలోని వాడు.² ఆప్పుడు అతడు తనప్రభువు ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించాడు. ఏమీ? మీరు నన్ను కాదని అతనిని మరియు అతని సంతానాన్ని స్నేహితు(సంరక్షకు)లుగా చేసుకుంటారా? మరియు వారు మీ శత్రువులు కదా! దుర్మార్గులకు ఎంతచెడ్డ ఫలితముంది. (7/8)

وَعُرْضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ
جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْتُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا

٤٨

وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمَجْرِمِينَ
مُسْتَفْضِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ
يَوَلِّئْنَا مَا لِي هَذَا أَلْكَتَبِ لَا
يَعَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا
أَخَصَّهَا^٤ وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا
وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا

٤٩

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ
الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ^٥
أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ
مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ
الَّتِلْكَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا

٥٠

1. ఇబ్లీ వాక్యానికి చూడండి, 6:94.

2. ఇబ్లీస్ దైవదూత కాదు జిన్నాతుడు అని ఇక్కడ విశదమౌతోంది. ఇంకా చూడండి, 2:31-34.

51. * నేను ఆకాశాలను మరియు భూమిని సృష్టించినప్పుడు గానీ, లేదా స్వయంగా వారిని (షైతానులను) సృష్టించినప్పుడు గానీ వారిని సాక్షులుగా పెట్టలేదు. ¹ మార్గం తప్పించే వారిని నేను (అల్లాహ్) సహాయకులుగా చేసుకునేవాడను కాను.

52. మరియు (జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి!) ఆ దినమున ఆయన (అల్లాహ్) వారితో: “మీరు నా భాగస్వాములని భావించిన వారిని పిలవండి!” అని అన్నప్పుడు, వారు (భాగస్వాములుగా భావించిన) వారిని పిలుస్తారు, కాని వారు వారికి జవాబివ్వరు. మరియు మేము వారి మధ్య ఒక పెద్ద లోతైన వినాశగుండాన్ని నియమించి ఉంటాము.

53. మరియు ఆ అపరాధులు నరకాగ్నిని చూసి వారు తప్పక అందులో పడవలసి ఉన్నదని తెలుసుకుంటారు మరియు వారు దానినుండి తప్పించుకోవటానికి ఎలాంటి ఉపాయం పొందరు.

54. మరియు నిశ్చయంగా, మేము ఈ ఖుర్ఆన్ లో, మానవులకు, ప్రతివిధమైన ఉపమానాన్ని వివరించాము. కాని మానవుడు పరమ జగడాలమారి!

﴿ مَا أَشْهَدُهُمْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلَقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُمْ مَتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا ﴾ 01

﴿ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَادْعُوهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ﴾ 02

﴿ وَرَأَى الْمَجْرُمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاعِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴾ 03

﴿ وَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ﴾ 04

1. అంటే భూమ్యాకాశాలను మరియు (వారిని) షైతానులను సృష్టించినప్పుడు, వారు (షైతానులు) ఉనికిలో లేరు. అల్లాహ్ (సు.తా.)యే వారిని సృష్టించాడు.

55. మరియు వారి ముందుకు మార్గదర్శకత్వం వచ్చినప్పుడు, దానిని విశ్వసించకుండా మరియు తమ ప్రభువు సన్నిధిలో క్షమాభిక్ష కోరకుండా ఉండటానికి వారిని ఆటంక పరిచిందేమిటి? వారి పూర్వికుల మీద పడిన (ఆపద) వారి మీద కూడా పడాలనో, లేదా ఆ శిక్ష ప్రత్యక్షంగా వారిపైకి రావాలనో వేచి ఉండటం తప్ప?

56. మరియు మేము సందేశవారులను కేవలం శుభవార్తలు అందజేసేవారిగా మరియు హెచ్చరికలు చేసే వారిగా మాత్రమే పంపుతాము. మరియు సత్య తిరస్కారులు, సత్యాన్ని ఖండించటానికి నిరర్థకమైన మాటలతో వాదులాడుతారు. మరియు నా సూచనలను మరియు హెచ్చరికలను హాస్యంగా తీసుకుంటారు.

57. మరియు తనప్రభువు సూచనలతో హితబోధ చేయబడినప్పుడు, వాటికి విముఖుడై తనచేతులారా చేసుకొని పంపిన దాన్ని (దుష్పరిణామాన్ని) మరచిపోయే వ్యక్తి కంటే, పరమ దుర్మార్గుడెవడు? వారు దానిని (ఖుర్ఆన్ ను) అర్థం చేసుకోకుండా మేము వారి హృదయాల మీద తెరలు వేసి ఉన్నాము మరియు వారి చెవులకు చెవుడు కలిగించాము. కావున, నీవు వారిని సన్మార్గం వైపునకు పిలిచినా వారెన్నటికీ సన్మార్గం వైపునకు రాలేరు.

وَمَا مَعَ النَّاسِ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ
جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا
رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ
الْأُولَىٰ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا
مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ۖ وَيَجْعَلُ
اللَّهُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ
لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا
آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوًا

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ
فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ
إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً
أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا
وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ
يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا

58. మరియు నీ ప్రభువు క్షమాశీలుడు, కారుణ్యమూర్తి. ఆయన వారి దుష్కర్మల ఫలితంగా వారిని పట్టుకోదలిస్తే, వారిపై తొందరగానే శిక్ష పంపిఉండేవాడు. కాని వారికొక నిర్ణీత సమయం నిర్ణయించబడి ఉంది, దానినుండి వారు ఏ విధంగానూ తప్పించుకోలేరు.¹

59. మరియు (ఆ నగరాల) వారు దుర్మార్గం చేసినందుకు మేము నాశనం చేసిన నగరాలు ఇవే! మరియు వారి నాశనం కొరకు కూడా మేము ఒక సమయాన్ని నిర్ణయించి ఉన్నాము.

60. మరియు (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) మూసా తన సేవకునితో² ఇలా అన్నది: “రెండు సముద్రాల సంగమ స్థలానికి చేరనంతవరకు నేను నా ప్రయాణాన్ని ఆపను.³ నేను సంవత్సరాల తరబడి సంచరిస్తూ ఉండవలసినా సరే!”⁴

وَرَبِّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ
يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَلْ
لَهُمُ الْعَذَابُ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَنْ
يَحْدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْعِدًا

وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا
ظَامُوا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَتْلِهِ لَا
أَبْرَحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ
الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقْبًا

1. ఇటువంటి ఆయతులకు చూడండి, 16:61 మరియు 35:45.

2. ఈ యువకుడే యూషాఅ బిన్-నూస్. మూసా (అ.స.) తరువాత, అతను తనజాతి వారికి నాయకత్వాన్ని వహించారు.

3. ఈ సంగమ స్థానం అఖ్బా అఖాతం మరియు సూయుజ్ అఖాతం రెండు వచ్చి ఎర్ర సముద్రం (రెడ్ సీ)లో కలిసే సంగమం కావచ్చని వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం.

4. మూసా (అ.స.) ఒకనితో ఒకసారి: ‘నాకు మించిన జ్ఞానవంతుడు ఇప్పుడు ఎవ్వడూ లేడు!’ అని అంటారు. అది అల్లాహ్ (సు.తా.)కు నచ్చదు. అప్పుడు అల్లాహుతా’అలా అతనితో రెండు సముద్రాల సంగమంలో నీవు: ‘నిన్ను మించిన జ్ఞానిని పొందగలవు.’ అని దివ్యజ్ఞానం ద్వారా తెలుపుతాడు. అప్పుడతను (అ.స.) ఆ జ్ఞాని అన్వేషణలో బయలుదేరుతారు.

61. ఆ పిదప వారిద్దరు ఆ (రెండు సముద్రాల) సంగమ స్థలానికి చేరినప్పుడు, వారి చేపను గురించి మరచిపోయారు. అది వారినుండి తప్పించుకొని వేగంగా సముద్రంలోకి - సొరంగం గుండా పోయినట్లు¹ - దూసుకు పోయింది.

62. ఆ పిదప వారు మరికొంత ముందుకు పోయిన తరువాత, అతను (మూసా) తన సేవకునితో ఇలా అన్నాడు: “మన భోజనం తీసుకురా! వాస్తవానికి మనం ఈ ప్రయాణంలో చాలా అలసిపోయాము.”

63. (సేవకుడు) ఇలా అన్నాడు: “చూశారా! మనం ఆ బండ మీద విశ్రాంతి తీసుకోవటానికి ఆగినపుడు వాస్తవానికి నేను చేపను గురించి పూర్తిగా మరచిపోయాను. షైతాను తప్ప మరెవ్వడూ నన్ను దానిని గురించి మరపింపజేయలేదు. అది విచిత్రంగా సముద్రంలోకి దూసుకొని పోయింది!”

64. (మూసా) అన్నాడు: “అదే కదా, మనం కోరుతున్నది (వెతుకుతున్న స్థానం)!” ఆ పిదప వారిరువురు తమ అడుగుజాడలను అనుసరిస్తూ వెనుకకు మరలిపోయారు.

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نِسِيَا
حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ

سِرِّيًّا ﴿٦١﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِقَتْلِهِ إِئِنَّا
عَدَاءٌ نَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا

هَذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ

فَأِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنْسَيْنِيهِ

إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ، وَاتَّخَذَ

سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٣﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبِغُ فَارْتَدَّا عَلَى

ءَاتَا رِهَيْمَا قِصَصًا ﴿٦٤﴾

1. “తన త్రోవను సొరంగంగా చేసుకుంటూ.” (ఇది ముహమ్మద్ జూనాగడి గారి తాత్పర్యం).
పైన ఉన్నది నోబుల్ ఖుర్ఆన్ తాత్పర్యము.

65. అప్పుడు వారు మా దాసులలో ఒక దాసుణ్ణి (అచ్చట) చూశారు. మేము అతనికి మా అనుగ్రహాన్ని ప్రసాదించి,¹ అతనికి మా తరఫునుండి విశిష్ట జ్ఞానం నేర్పి ఉన్నాము.²

66. మూసా అతని (ఖిద్)తో అన్నాడు: “నీకు నేర్పబడిన జ్ఞానాన్ని నీవు నాకు నేర్పుటకై నేను నిన్ను అనుసరించవచ్చునా?”

67. అతను జవాబిచ్చాడు: “నీవు నాతోపాటు ఏ మాత్రం సహనం వహించలేవు!

68. “అసలు నీకు తెలియని విషయాన్ని గురించి నీవెట్లు సహనం వహించగలవు?”

69. (మూసా) అన్నాడు: “అల్లాహ్ కోరితే! నీవు నన్ను సహనశీలునిగా పొందగలవు. నేను నీ యొక్క ఏ ఆజ్ఞనూ ఉల్లంఘించను!”

70. అతను అన్నాడు: “ఒకవేళ నీవు నన్ను అనుసరించటానికే నిశ్చయించుకుంటే, స్వయంగా నేనే నీతో ప్రస్తావించనంత వరకు నీవు నన్ను, ఏ విషయాన్ని గురించి కూడా ప్రశ్నించకూడదు.”

فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ
رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِمَّا
لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَيْتَكَ عَلَىٰ أَن
تُعَلِّمَنِي مِمَّا عَلَّمْتَ رُسُلًا ﴿٦٦﴾

قَالَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ - خُبْرًا ﴿٦٨﴾

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا
وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْتَأْذِنِي عَنْ
شَيْءٍ حَتَّىٰ أَحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾

1. రోహూతున్: అంటే ఇక్కడ ప్రత్యేక అనుగ్రహాలు అని కొందరు వ్యాఖ్యాతలు అన్నారు. మరియు చాలా మంది వ్యాఖ్యాతలు దీనిని ప్రవక్త పదవిగా వ్యాఖ్యానించారు.
2. అల్లాహుతా'అలా ఖిద్ (అ.స.)కు ప్రవక్తపదవినే గాక, తన వైపు నుండి విశిష్ట జ్ఞానం కూడా ప్రసాదించాడు.

71. ఆ పిదప వారిద్దరూ బయలుదేరారు. చివరికి వారిద్దరు పడవలో ఎక్కినపుడు అతను పడవకు రంధ్రం చేశాడు. (మూసా) అతనితో అన్నాడు: “ఏమీ? పడవలో ఉన్న వారిని ముంచివేయటానికా, నీవు దానిలో రంధ్రం చేశావు? వాస్తవానికి, నీవు ఒక దారుణమైన పని చేశావు!”

72. అతను అన్నాడు: “నేను నీతో అనలేదా? నీవు నాతోపాటు ఏ మాత్రం సహనం వహించలేవని?”

73. (మూసా) అన్నాడు: “మరచిపోయి చేసిన దానికి నన్ను తప్పు పట్టకు. నేను చేసిన దానికి నా పట్ల కఠినంగా వ్యవహరించకు!”

74. ఆ పిదప వారు తమ ప్రయాణం సాగించగా వారికి ఒక బాలుడు కలిశాడు. అతను వానిని (ఆ బాలుణ్ణి) చంపాడు. (అది చూసి) మూసా అన్నాడు: “ఏమీ? ఒక అమాయకుడిని చంపావా? అతడు ఎవ్వడినీ (చంపలేదే)! వాస్తవానికి నీవు ఒక ఘోరమైన పని చేశావు!”

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي
السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْنَاهَا
لِنُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا
إِمْرًا ﴿٧١﴾

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ
مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا
تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عَسْرًا ﴿٧٣﴾

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ
قَالَ أَقْتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ
لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٤﴾

75. (*) అతను (ఖి'ద్ర్) అన్నాడు: “నేను నీతో అనలేదా, నిశ్చయంగా, నీవు నాతోపాటు ఏ మాత్రం సహనం వహించలేవని?”

76. (మూసా) అన్నాడు: “ఇక ముందు దేన్ని గురించి అయినా నిన్ను అడిగితే నన్ను నీతోపాటు ఉండనివ్వకు. వాస్తవానికి నీవు, నా తరఫునుండి ఇంతవరకు చాలినన్ని సాకులు స్వీకరించావు.”

77. ఆపిదప వారిద్దరూ ముందుకు సాగిపోయి ఒక నగరం చేరుకొని ఆ నగరవాసులను భోజనమడిగారు. కాని వారు (ఆ నగరవాసులు) వారిద్దరికి ఆతిథ్యమివ్వటానికి నిరాకరించారు. ¹ అప్పుడు వారక్కడ కూలిపోనున్న ఒక గోడను చూశారు. అతను (ఖి'ద్ర్) దానిని మళ్ళీ నిలబెట్టాడు. (మూసా) అన్నాడు: “నీవు కోరితే దానికి (ఆ శ్రమకు) ప్రతిఫలం (వేతనం) తీసుకొని ఉండవచ్చు కదా!”

78. అతను (ఖి'ద్ర్) అన్నాడు: “ఇక నేనూ-నీవూ విడిపోవలసిన (సమయం) వచ్చింది. ఇక నీవు సహనం వహించలేకపోయిన విషయాల వాస్తవాలను (తత్వాలను) గురించి నీకు తెలుపుతాను.

❖ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ

تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾

قَالَ إِنْ سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا

فَلَا تُصَلِّحْنِي ۖ قَدْ بَلَغْتَ مِن لَدُنِّي

عَذْرًا ﴿٧٦﴾

فَانطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَنبَأَ أَهْلَ قَرْيَةٍ

أَسْتَطَعَمَا أَهْلَهَا فَأَبْوَأًا

يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا

يُرِيدُ أَنْ يَنْقُضَ فَأَقَامَهُ ۖ قَالَ لَوْ

شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾

قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ ۚ

سَأُنَبِّئُكَ بِمَا لَمْ تَسْتَطِيعَ

عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾

1 . దైవప్రవక్త (స'అస) ప్రవచనం: 'అల్లాహుతా'అలాను మరియు పరలోకాన్ని విశ్వసించే వాడు, తన అతిథిని ఆదరించాలి, ఆతిథ్యమివ్వాలి.' (ఫైద్ అల్-ఖదీర్, షర్హ్ అల్-జామే' అ'స్స'గీర్-5/209).

79. “ఇక ఆ నావ విషయం: అది సముద్రంలో పనిచేసుకునే కొందరు పేద వారిది. కావున దానిలో లోపం కలిగించగోరాను; ఎందుకంటే వారి వెనుక ఒక క్రూరుడైన రాజు ఉన్నాడు. అతడు (లోపంలేని) ప్రతి నావను బలవంతంగా తీసుకుంటాడు.

80. “ఇక ఆ బాలుని విషయం: అతని తల్లి దండ్రులు విశ్వాసులు. అతడు తన సత్య తిరస్కారం మరియు తలబిరుసుతనం వలన వారిని బాధిస్తాడని భయపడ్డాము.

81. “కావున వారిద్దరి ప్రభువు వారికి అతనికి బదులుగా అతనికంటే ఎక్కువ నీతిమంతుడు మరియు కారుణ్యం గలవాడిని ఇవ్వాలని కోరాము.

82. “ఇక ఆ గోడ విషయం: అది ఈ పట్టణంలోని ఇద్దరు అనాథ బాలురకు చెందినది. దానిక్రింద వారి ఒక నిధి (పాతబడి) ఉంది మరియు వారి తండ్రి పుణ్య పురుషుడు. ఆ ఇద్దరు బాలురు యుక్తవయస్కులైన పిదప - నీ ప్రభువు కారుణ్యంగా - తమ నిధిని, వారు త్రవ్వి తీసుకోవాలని, నీ ప్రభువు సంకల్పం. ఇదంతా నా అంతట నేను చేయలేదు. నీవు సహనం వహించలేని విషయాల వాస్తవం (తత్వం) ఇదే!”

83. మరియు వారు నిన్ను జు'ల్-ఖర్నైన్‌ను¹ గురించి అడుగుతున్నారు. వారితో అను: “అతనిని గురించి జ్ఞాపకముంచుకోదగిన విషయాన్ని నేను మీకు వినిపిస్తాను.”

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ
يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرْدَتْ أَنْ أَعْيِبَهَا
وَكَانَ وَّرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ
غَصَبًا ﴿٧٩﴾

وَأَمَّا الْعُلَمَاءُ فَكَانَ أَبُوهُم مُّؤْمِنِينَ
فَخَشِيئًا أَنْ يُرِيقَهُمَا طُغْيَانًا
وَكَفْرًا ﴿٨٠﴾

فَأَرْدْنَا أَنْ يُبَدِّلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ
رِزْقًا وَأَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ
فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ

لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ
رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا

كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ
عَن أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ

عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾

وَسَتَلُونَاكَ عَن ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ

سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾

1. జు'ల్-ఖర్నైన్ అంటే రెండు కొమ్ములున్నవాడు.

84. నిశ్చయంగా మేము అతని (అధికారాన్ని) భూమిలో స్థాపించాము. మరియు అతనికి ప్రతి దానిని పొందే మార్గాన్ని చూపాము.¹

85. అతను ఒక మార్గం మీద పోయాడు.

86. చివరకు సూర్యుడు అస్తమించేటట్లు (కనబడే) స్థలానికి చేరాడు. దానిని (సూర్యుణ్ణి) నల్లటి బురదవంటి నీటిలో మునుగుతున్నట్లు చూశాడు.² మరియు అక్కడొక జాతి వారిని చూశాడు. మేము అతనితో అన్నాము:³ “ఓ జుల్-ఖిర్నైన్! నీవు వారిని శిక్షించవచ్చు, లేదా వారియెడల ఉదార వైఖరిని అవలంబించవచ్చు!”

87. అతను అన్నాడు: “ఎవడైతే దుర్మార్గం చేస్తాడో మేము అతనిని శిక్షిస్తాము. ఆ పిదప అతడు తన ప్రభువు వైపునకు మరలింపబడతాడు. అప్పుడు ఆయన అతనికి ఘోరమైన శిక్ష విధిస్తాడు.

إِنَّا مَكَانًا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَعَيْنَاهُ مِنْ

كُلِّ شَيْءٍ سَبِيًّا ﴿٨٤﴾

﴿٨٥﴾ فَأَنْبَغِ سَبِيًّا

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ

وَجَدَهَا تَعْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ

وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قَلِيلًا يُنَادُوا

الْقَرْنَيْنِ إِمَّا أَنْ تُعَذَّبَ وَإِمَّا أَنْ

تُنْخَذَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٦﴾

قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ نِعْمَةً

يُرِيدُ إِلَىٰ رَبِّهِ ۖ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا

﴿٨٧﴾

1. అన్-సబబు: అంటే త్రాడు. ఇక్కడ తాను కోరిన దానిని పొందే మార్గాన్ని అన్వేషించడమని అర్థం.
2. 'బనున్: సముద్రం లేక చెలిమి. 'హమిఅతిన్: బురద. వజ్రద: పొందాడు, చూశాడు, కనుగొన్నాడు. అతడు పూర్తి పశ్చిమ దిశకు పోయిన తరువాత అక్కడ ఒక సముద్రం లేక చెలిమిను చూశాడు. దాని నీరు నల్లని బురదగా కనిపించింది, దాని తరువాత అతనికి ఏమీ కనిపించక అస్తమయ్యే సూర్యుడు మాత్రమే కనిపించాడు. సముద్రపు ఒడ్డున నిలబడి అస్తమించే సూర్యుణ్ణి చూస్తే, సూర్యుడు ఆ సముద్రంలో మునిగిపోతున్నట్లు కనబడటం మనం చూస్తున్న విషయమే! భూమి గుండ్రంగా ఉన్నదనటానికి ఇదొక నిదర్శనం.
3. ఖుల్వా: మేమన్నాము, అంటే అల్లాహుతా'అలా అతనికి వ'హీ ద్వారా తెలిపాడు. అంటే, అతడు ప్రవక్త కావచ్చని కొందరు భావిస్తారు. అతనిని ప్రవక్తగా పరిగణించని వారు; ఆ కాలపు ప్రవక్త ద్వారా అతనికి సందేశం ఇవ్వబడిందని అంటారు.

88. “ఇక ఎవడైతే! విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేస్తాడో అతనికి మంచి ప్రతిఫలముంటుంది. మేము అతనిని అజ్ఞాపించినపుడు, సులభతరమైన ఆజ్ఞయే ఇస్తాము.”

89. తరువాత అతను మరొక మార్గం మీద పోయాడు.

90. చివరకు సూర్యుడు ఉదయించేటట్లు (కనపడే) స్థలానికి చేరాడు. అక్కడ అతను దానిని (సూర్యుణ్ణి) ఒక జాతిపై ఉదయించడం చూశాడు. వారికి మేము దాని (సూర్యుని) నుండి కాపాడుకోవటానికి ఎలాంటి చాటు (రక్షణ) నివ్వలేదు.¹

91. ఈ విధంగా! వాస్తవానికి, అతనికి (జు'ల్-ఖర్నైన్)కు తెలిసిఉన్న విషయాలను గురించి మాకు బాగా తెలుసు.

92. ఆ తరువాత అతను మరొక మార్గం మీద పోయాడు.

93. చివరకు అతను రెండు పర్వతాల మధ్య చేరాడు. వాటి మధ్య ఒక జాతి వారిని చూశాడు. వారు అతని మాటలను అతి కష్టంతో అర్థం చేసుకోగలిగారు.²

وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ

جَزَاءٌ الْحَسَنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ

أَمْرًا يُسْرًا ﴿٨٨﴾

ثُمَّ أَنْبَعَ سَبِيًّا ﴿٨٩﴾

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ

وَجَدَهَا تَطَّلِعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ يَجْعَلْ

لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا ﴿٩٠﴾

كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا

﴿٩١﴾

ثُمَّ أَنْبَعَ سَبِيًّا ﴿٩٢﴾

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَيْنِ وَجَدَ مِنْ

دُونِهَا قَوْمًا لَآيْكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا

﴿٩٣﴾

1. ఆ జాతివారు ఇండ్లలో నివసించేవారు కాదు. మైదానాలలో నివసించేవారు. మరియు వారు బట్టలు కూడా ధరించకుండా నివసించే ఆదివాసులు.
2. ఆ జాతి వారు తమ భాష తప్ప ఇతరుల భాషను అర్థం చేసుకోలేరు. కావున వారు అతని మాటలను అర్థం చేసుకోలేక పోయారు.

94. వారన్నారు: “ఓ జుల్-ఖర్నైన్! వాస్తవానికి యా'జూజ్ మరియు మా'జూజ్‌లు, ¹ ఈ భూభాగంలో కల్లోలం రేకెత్తిస్తున్నారు. అయితే నీవు మాకూ మరియు వారికీ మధ్య ఒక అడ్డుగోడను నిర్మించటానికి, మేము నీకేమైనా శుల్కం చెల్లించాలా?”

95. అతను అన్నాడు: “నా ప్రభువు ఇచ్చిందే నాకు ఉత్తమమైనది. ఇక మీరు మీ శ్రమ ద్వారా మాత్రమే నాకు సహాయపడితే, నేను మీకూ మరియు వారికీ మధ్య అడ్డుగోడను నిర్మిస్తాను.

96. “మీరు నాకు ఇనుప ముద్దలు తెచ్చి ఇవ్వండి.” అతను ఆ రెండు కొండల మధ్య ఉన్న సందును మూసిన తరువాత వారితో అన్నాడు: “అగ్ని రగిలించండి.” దానిని ఎర్రని నిప్పుగా మార్చిన తరువాత, అన్నాడు: “ఇక కరిగిన రాగిని తీసుకురండి, దీనిమీద పోయటానికి.”

قَالُوا يٰذَا الْقَرْنَيْنِ اِنَّ يٰجُوجَ وَمَأْجُوجَ

مُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ

حَرَجًا عَلٰى اَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا

۹۴

قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ

فَاَعِينُونِي بِقُوَّةٍ اَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ

رَدْمًا ۙ

ءَاَتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ اِذَا سَاوَىٰ

بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ اَنْفُخُوا حَتَّىٰ اِذَا

جَعَلَهُ نَارًا قَالَ ءَاَتُونِي اُفْرِغْ

عَلَيْهِ قَطْرًا ۙ

1. వీరి గాథ బైబిల్లో కూడా పేర్కొనబడింది. చూడండి, యెహేజ్కేలు-(Ezekiel), 38:2 మరియు 39:6. ఇంకా ఇతర చోట్లలోకూడా వీరి విషయం పేర్కొనబడింది. చూడండి, యోహాను ప్రకటన-(Revelation of St. John), 20:8.

చాలా మంది వ్యాఖ్యాతలు వీరిని మంగోలులు లేక టాటార్లు (Mongols or Tatars) కావచ్చని అంటారు. వీరు అసత్యవాదులు మరియు అంతిమ గడియకు ముందు భూమిలో కల్లోలం రేకెత్తించి మానవ నాగరికతను నాశనం చేస్తారు. ఇంకా చూడండి, 21:96-97. వాస్తవం అల్లాహ్(సు.తా.)కే తెలుసు. 'సహీహ్ బుఖారీ మరియు ముస్లింలలో ఇలా ఉంది: 'యా'జూజ్ మా'జూజ్‌లు, రెండు మానవ జాతులు. వారి సంఖ్య ఇతర మానవుల కంటే అధికముగా ఉంటుంది. మరియు వారితోనే నరకం అత్యధికంగా నిండుతుంది.

97. ఈ విధంగా వారు (యాజూజ్ మరియు మాజూజ్లు) దానిపై నుండి ఎక్కి రాలేకపోయారు. మరియు దానిలో కన్నం కూడా చేయలేక పోయారు.

98. అతను (జుల్-ఖర్నైన్) అన్నాడు: “ఇది నా ప్రభువు యొక్క కారుణ్యం. కాని నా ప్రభువు వాగ్దానం వచ్చినప్పుడు వచ్చినప్పుడు ఆయన దీనిని బూడిదగా మార్చివేస్తాడు. మరియు నా ప్రభువు వాగ్దానం నిజమైతీరుతుంది.” (1/8)

99. * మరియు ఆ (యాజూజ్ మరియు మాజూజ్లు బయటికి వచ్చిన) రోజు, మేము వారిని అలలవలే ఒకరిమీద ఒకరు పడటానికి వదిలివేస్తాము. మరియు బాకా (సూర్) ఊదబడినప్పుడు, వారందరినీ ఒకచోట సమావేశపరుస్తాము.

100. మరియు ఆ రోజున మేము సత్యతిరస్కారులకు నరకాన్ని స్పష్టంగా చూసేందుకు వారి ముందుకు తెస్తాము.

101. అలాంటి వారికి, ఎవరి కన్నులైతే, మా హితోపదేశం పట్ల కప్పబడి ఉండేనో మరియు వారికి, ఎవరైతే (దానిని) ఏ మాత్రమూ వినటానికి కూడా ఇష్టపడలేదో!

102. ఏమీ? ఈ సత్యతిరస్కారులు నన్ను వదిలి, నా దాసులను తమ స్నేహితు(సంరక్షకు)లుగా చేసుకోగలరని భావించారా? నిశ్చయంగా, మేము సత్యతిరస్కారుల అతిధ్యం కొరకు నరకాన్ని సిద్ధపరచి ఉంచాము.

فَمَا اسْتَطَعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿٩٧﴾

قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿٩٨﴾

﴿٩٩﴾ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَهُمْ جَمَاعًا ﴿١٠٠﴾

وَعَرَّضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرَضًا ﴿١٠١﴾

الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ﴿١٠٢﴾

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ ۗ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ تَرَلًا ﴿١٠٣﴾

103. వారితో అను: “కర్మలను బట్టి అందరికంటే ఎక్కువ నష్టపడే వారు ఎవరో మీకు తెలుపాలా?

104. “ఎవరైతే ఇహలోక జీవితంలో చేసే కర్మలన్నీ వ్యర్థమైనా, తాము చేసేవన్నీ సత్కార్యాలే అని భావిస్తారో!

105. “వీరే తమ ప్రభువు సూచనలను మరియు ఆయనను కలుసుకోవలసి వున్నదనే విషయాన్ని తిరస్కరించిన వారు. కావున వారి కర్మలన్నీ వ్యర్థమయ్యాయి. కాబట్టి మేము పునరుత్థాన దినమున వారి కర్మలకు ఎలాంటి విలువ (తూకము) నివ్వము.

106. “అదే వారి ప్రతిఫలం, నరకం! ఎందుకంటే వారు సత్యాన్ని తిరస్కరించారు మరియు నా సూచనలను మరియు నా సందేశహరులను పరిహసించారు.

107. “నిశ్చయంగా ఎవరైతే విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేస్తారో! వారి ఆతిథ్యం కొరకు ఫిర్దౌస్ స్వర్గవనాలు ఉంటాయి.¹

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾

الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَّهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَهُمْ يَحْسِبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا

﴿١٠٤﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ
رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ. فَحَبَّطُوا أَعْمَالَهُمْ

﴿١٠٥﴾ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا

ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمَ بِمَا كَفَرُوا

﴿١٠٦﴾ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُؤًا

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

﴿١٠٧﴾ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا

1. జన్నతుల్-ఫిర్దౌస్: ఇది అన్నిటి కంటే ఉత్తమమైన స్వర్గం. దైవప్రవక్త (స'అస) ప్రవచనం: 'మీరు ఎల్లప్పుడు జన్నతుల్-ఫిర్దౌస్ కొరకే ప్రార్థించండి.' (స'హిహ్ బుఖారీ).

108. “వారందులో శాశ్వతంగా ఉంటారు, వారు అక్కడి నుండి వేరవటానికి ఇష్టపడరు.”

109. వారితో అను: “నా ప్రభువు మాటలను వ్రాయటానికి, సముద్రమంతా సిరాగా మారి పోయినా - నా ప్రభువు మాటలు పూర్తికాక ముందే - దానికి తోడుగా దానివంటి మరొక సముద్రాన్ని తెచ్చినా, అది కూడా తరిగి పోతుంది.”¹

110. (ఓ ప్రవక్తా!) ఇంకా ఇలా అను: “నిశ్చయంగా, నేను కూడా మీలాంటి ఒక మానవుడనే! నాపై దివ్యజ్ఞానం (వహీ) అవతరింప జేయబడింది. నిశ్చయంగా, మీ ఆరాధ్య దేవుడు ఆ ఏకైక దైవం (అల్లాహ్) మాత్రమే! కావున తన ప్రభువును కలుసుకోవాలని ఆశించేవాడు సత్కార్యాలు చేయాలి మరియు ఆరాధనలో తన ప్రభువుతో పాటు మరెవ్వరినీ భాగస్వాములు (షరీక్లు)గా కల్పించుకోరాదు.”

*****

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْعُونَ عَنْهَا حَوْلًا ﴿١٠٨﴾

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لَكَلِمَتِ رَبِّي لَنَفَذَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ نَنفِذَ كَلِمَتُ

رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴿١٠٩﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ

أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ ۖ فَنَ كَانَ رِجْوًا

لِقَاءِ رَبِّهِ ۖ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا

وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا ﴿١١٠﴾